

Návyk 3: To nejdůležitější dávejte na první místo

MATICE PLÁNOVÁNÍ ČASU

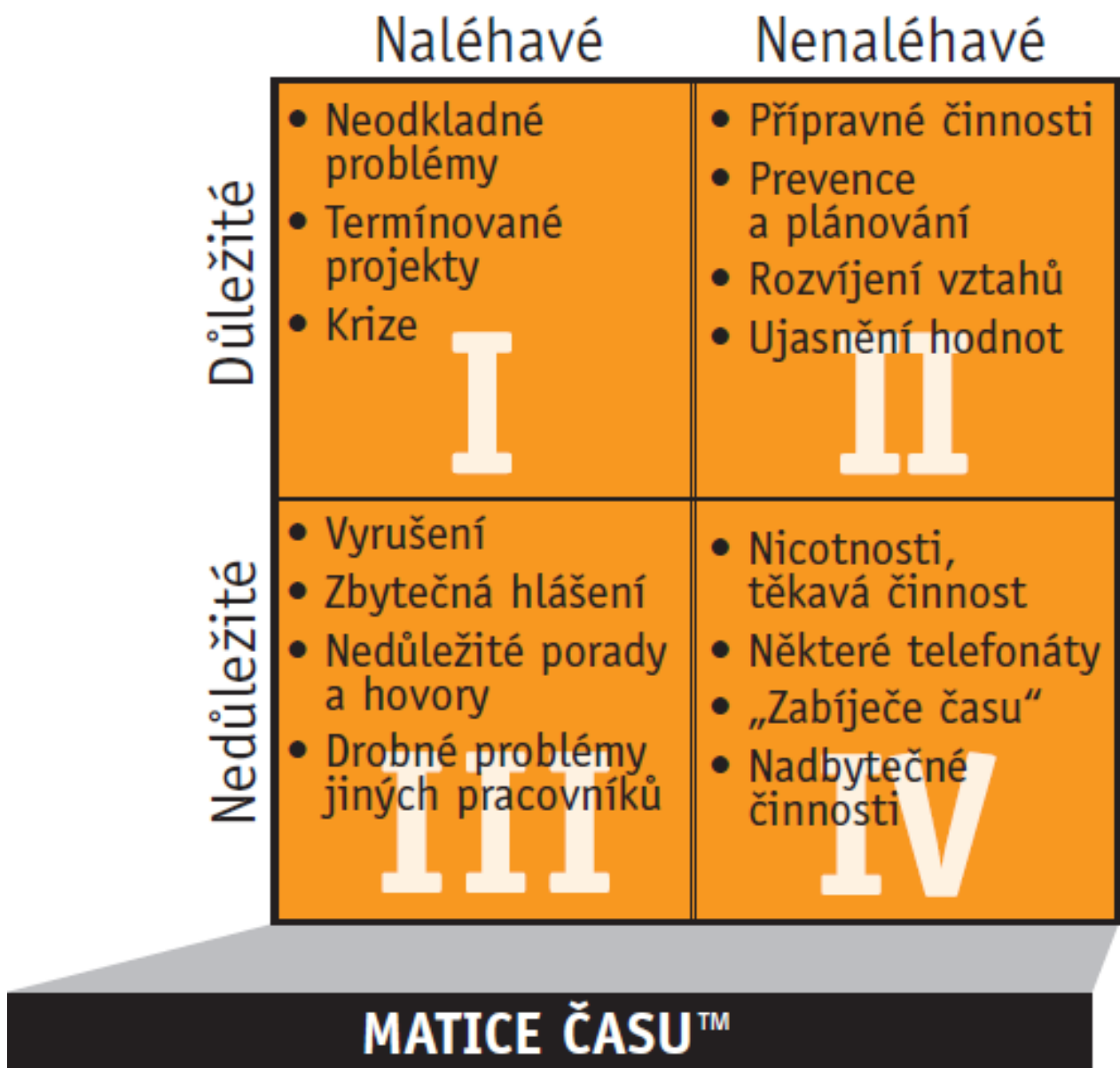
Naléhavost: Naléhavá činnost vyžaduje okamžitou pozornost („Ted!“) Naléhavé záležitosti na nás naléhají. Zvonící telefon je naléhavý. Mnozí lidé nesnesou ani pomyslení na to, že by nechali telefon vyzvánět. Naléhavé záležitosti jsou zpravidla viditelné. Naléhavé záležitosti vyžadují *reakci*. Tlačí na vás, vyžadují skutek. Často jsou oblíbené. Přímo se nabízejí. Jsou snadné a obvykle je děláme rádi, ale většinou jsou nedůležité!

(Dejme tomu, že jste strávili hodiny přípravou podkladů, hezky jste se oblékli a jeli dlouhou cestu do kanceláře někoho, s kým chcete projednávat určitou záležitost. Zazvoní-li však během vašeho jednání telefon, dostane okamžitě přednost před vašim osobním jednáním. Když někomu telefonujete, málokdo vám řekne: „Budu mít na vás čas za čtvrt hodiny, čekejte.“ Ale titíž lidé vás pravděpodobně klidně nechají čekat v předpokoji své kanceláře nejméně stejnou dobu, než dokončí telefonický rozhovor s někým jiným.)

Důležitost: Důležitost má vztah k výsledku a především k vašemu osobnímu poslání. Jestliže je něco důležité, přispívá to k rozvoji a k naplňování vašeho poslání, k podpoření vašich hodnot, k dosažení vašich nejvýznamnějších cílů. Jestliže naléhavé záležitosti vyžadovaly *reakci*, důležité záležitosti, které nejsou naléhavé, vyžadují spíše *akci* – více aktivity, více proaktivity. Musíme *jednat*, abychom využili příležitost, abychom dali věci do pohybu.

(Samozřejmě, že „důležité“ záležitosti mohou být zároveň také „naléhavé“, tudíž také vyžadující rychlou reakci. Jejich „důležitost“ je ale dána tím, že mají přímý vztah k naplňování vašeho osobního poslání, které jste si zformulovali v rámci Návyku 2. „Nedůležité“ záležitosti tento přímý vztah nemají, mohl by je dělat někdo jiný, nebo by se jejich nesplnění nějak příliš nedotklo kvality naplňování vašeho osobního poslání.)

	Naléhavé	Nenaléhavé
Důležité	I. KVADRANT – ČINNOSTI: Zažehnavání krizí Řešení neodkladných problémů Termínované úkoly, které „hoří“ Zitřejší zkouška Přítel, který něco důležitého a neodkladného potřebuje Porucha auta Pozdní odchod, tudíž i příchod do práce či do školy	II. KVADRANT – ČINNOSTI: Prevence, vnímání situace, motivace Činnosti rozvíjející osobní schopnosti Rozvíjení a prohlubování vztahů Poznávání nových příležitostí, vzdělání Koncepční práce, rozvíjení vize, reflexe Aktivní tvůrčí odpočinek, relaxace Zdravý způsob života, tělesné cvičení Společenství s Bohem v modlitbě Četba Písma, vzdělávání ve víře Formulace osobního poslání Každodenní stanovení cílů
Nedůležité	III. KVADRANT – ČINNOSTI: Různá vyrušení Některé návštěvy Některá pošta a hlášení Některé porady Nedůležité telefonické hovory Blížící se neodkladné záležitosti Drobné problémy druhých lidí Nátlak vrstevníků Diktát vlastních citů, emocí a pudů Oblíbené činnosti, závislosti	IV. KVADRANT – ČINNOSTI: Triviální běžné záležitosti Nekonečné telefonické hovory Mrhání časem na zbytečné záležitosti Únikové činnosti Užírání se pocitu méněcennosti Přemíra sledování televize Bezcílné brouzdání po internetu či hraní počítačových her Nekonečné sdílení se na Facebooku Ustavičné nakupování

PRVNÍ KVADRANT: KRIZOVÍ MANAŽEŘI NEBOLI OTÁLEČI

Mnozí jsou zcela pohlceni kvadrantem I. Jsou to řešitelé krizí, lidé, kteří stále myslí na své problémy, lidé, kteří jsou řízeni termínovanými úkoly. Soustředíme-li se na kvadrant I, má snahu stále se zvětšovat, až vás zcela ovládne. Je jako bušení příboje. Přejde velký problém, srazí vás k zemi a odnese vás. Zápasíte s ním, chcete se dostat zpátky, ale přijde druhý, který vás znovu srazí k zemi. Někteří lidé jsou každý den doslova ubíjeni problémy. Jejich jedinou úlevou je útěk k nedůležitým a nenaléhavým činnostem kvadrantu IV. Když se pak podíváte na jejich výslednou matici, 90 procent jejich času je v kvadrantu I, většina zbývajících času v kvadrantu IV a jen nepatrný zlomek je věnován kvadrantům II a III. Tak žijí lidé, kteří řídí svůj život podle krizí. Mají-li takovíto lidé zodpovědnost za nějakou skupinu lidí (např. rodinu, tým, organizaci apod.), věnují se převážně reaktivnímu řešení problémů a navrhnou krátkodobá řešení, která z dlouhodobé perspektivy problémy spíše zhoršují.

OTÁLEČI ŽIJÍCÍ PŘEVÁŽNĚ V I. KVADRANTU – VÝSLEDKY: <ul style="list-style-type: none">➤ Stres a úzkost➤ Vyčerpání, vyhoření➤ Krizové řešení problémů➤ Neustálí „hašení“ krizí➤ Vždy ve spěchu➤ Vršení krizí a problémů➤ Průměrné výkony	II.
	IV.
III.	

TŘETÍ KVADRANT: ÚŘEDNÍCI NEBOLI PŘITAKÁVAČI

Existují jiní lidé, kteří věnují podstatnou část svého času „naléhavým, ale nedůležitým“ záležitostem v kvadrantu III, přičemž se domnívají, že jsou v kvadrantu I. Tráví většinu času reagováním na záležitosti, které jsou naléhavé, a proto předpokládají, že jsou také důležité. Ve skutečnosti však je naléhavost těchto záležitostí založena na prioritách a očekáváních druhých lidí. Mají-li zodpovědnost za nějakou skupinu lidí, mají sice možná pověst milého rodiče či vedoucího, ale jejich rodičovství či vedení je z dlouhodobého hlediska neúčinné.

I.	II.
PŘITAKÁVAČI ŽIJÍCÍ PŘEVÁŽNĚ VE III. KVADRANTU – VÝSLEDKY: <ul style="list-style-type: none">➤ Soustředění na krátkodobé záležitosti➤ Pověst chameleóna a přitakávače➤ Cíle a plány pokládá za bezcenné➤ Cítí se být obětí, nemůže za nic➤ Povrchní nebo narušené vztahy➤ Nedostatek osobní kázně➤ Pociť, že sloužíte druhým jako rohožka na čišťení bot	IV.

TŘETÍ A ČTVRTÝ KVADRANT: LÁŽO PLÁŽISTÉ NEBOLI LENOŠI

Lidé, kteří stráví většinu svého času výlučně v kvadrantech II a IV vedou nezodpovědný způsob života a lidi, za které mají zodpovědnost, vedou ke katastrofě.

I.	II.
LENOŠI ŽIJÍCÍ PŘEVÁŽNĚ VE II. A IV. KVADRANTU – VÝSLEDKY: <ul style="list-style-type: none">➤ Celková nezodpovědnost➤ Neschopnost udržet si autoritu dětí či pracovní místo➤ Závislost na druhých lidech nebo na institucích➤ Pocity provinění či špatného svědomí➤ Duševní poruchy, neurózy, deprese	

DRUHÝ KVADRANT: VYZNAVAČI PRIORIT NEBOLI UČEDNÍCI

Skutečně významní lidé ochotní neustále se učit a přizpůsobovat svůj život podle svého osobního poslání se vyhýbají kvadrantům III a IV, protože, bez ohledu na naléhavost, jsou nedůležité. Podle možnosti zmenšují také svůj kvadrant I a většinu času tráví v kvadrantu II. Právě tento kvadrant je také základem účinného vedení a řízení jak svého osobního života, tak jakékoli skupiny lidí (včetně vlastní rodiny). V něm se řeší záležitosti, které nejsou naléhavé, ale jsou důležité – všechno, o čem víme, že pro naplnění svého osobního poslání potřebujeme, ale k čemu se jaksí nemůžeme dostat, protože to není naléhavé. Lidé skutečně pozitivně ovlivňující život druhých a společnosti se nezaměřují na problémy, zabývají se příležitostmi. Pečují o příležitosti a „neživí“ problémy. Snaží se problémům předcházet. Také se setkávají se skutečnými krizemi a naléhavými záležitostmi kvadrantu I, které vyžadují okamžitou pozornost, ale jejich počet je poměrně malý. Udržují rovnováhu mezi „produkcí“ (tj. výsledky, které přináší jejich život, práce či služba) a „produkční schopností“ (tj. vlastní kapacitami nutnými k dlouhodobému přinášení dobrého ovoce) tím, že se soustřeďují na důležité, ale nenaléhavé činnosti kvadrantu II, které působí jako páka při zvyšování „produkční schopností“.

I.	UČEDNÍCI PŘEVÁŽNĚ ŽIJÍCÍ VE II. KVADRANTU – VÝSLEDKY: <ul style="list-style-type: none">➤ Vize, perspektiva➤ Životní i profesní rovnováha➤ Disciplína a sebekontrola➤ Hluboké vztahy➤ Atmosféra spolupráce➤ Málo krizí➤ Schopnost předcházet problémům➤ Schopnost využívat příležitosti
----	---

Jediný prostor, odkud lze zpočátku získat čas na činnosti v kvadrantu II, jsou kvadranty III a IV. Nemůžete ignorovat naléhavé a důležité záležitosti kvadrantu I, i když jejich rozsah se zmenší, budete-li věnovat více času prevenci a přípravě v kvadrantu II. Čas strávený v kvadrantu I můžete omezit tím, že nebudete tolik věcí odkládat na později. Počáteční čas pro kvadrant II ale musíte získat především z kvadrantů III a IV. Abyste mohli pracovat v kvadrantu II, musíte být proaktivní, protože kvadranty I a III na vás naléhají. Abyste mohli říci „ano“ důležitým prioritním záležitostem kvadrantu II, musíte se naučit říkat „ne“ jiným, někdy zjevně naléhavým (ale ne tak důležitým) záležitostem. Musíte se rozhodnout, jaké jsou vaše priority, a mít odvahu příjemně, s úsměvem, ale pevně říci „ne“ ostatním věcem. Když se budete snažit zavděčit a vyjít vstříc všem, začnete se podobat psovi, který se snaží chytit svůj vlastní ocas. K tomu, abyste toho byli schopni, musí ve vašem nitru plát důležitější „ano“. Nepřítelem „nejlepšího“ je zpravidla „dobré“. Pamatujte si, že vždycky něčemu musíte říci „ne“. Věci, které nejsou zjevně naléhavé, mohou být pro váš život velmi důležité. I když ty naléhavé jsou dobré, mohou vás odvádět od toho, co je pro vás nejlepší, od vašeho jedinečného příspěví, pokud jim to dovolíte. Je samozřejmé, že je třeba také odpočívat a relaxovat. To všem patří do II. kvadrantu. Pokud se jen tak flákáme a lenošíme, upadáme do kvadrantu IV.

Co z toho pro vás vyplývá? Zamyslete se nad následujícími otázkami a zkuste některé z úkolů:

1. *Identifikujte činnost spadající do kvadrantu II, kterou jste doposud zanedbávali – takovou, která by mohla, pokud byste ji dělali dobře, výrazně ovlivnit váš osobní nebo pracovní život. Zapište si ji a zavažte se, že ji budete realizovat.*
2. *Pokuste se odhadnout, kolik času (v osobním životě, v práci, v křesťanské službě) trávíte ve kterém kvadrantu.*
3. *Jaké kroky směrem k „životu“ v II. kvadrantu můžete udělat v nejbližší době?*
4. *Co je třeba změnit ve vašem životě a stylu myšlení, aby tyto kroky byly uskutečnitelné?*
5. *Jaká rozhodnutí můžete udělat již dnes? Uděláte je? Kdy?*
6. *Naplánujte si příští týden. Začněte tím, že si ve světle svého osobního povolání a vědomí současné vaší situace zapišete své životní a pracovní role, které tento týden chcete zvlášť rozvíjet, a s nimi související cíle, které chcete tento týden realizovat. Potom si určete konkrétní kroky, které k této realizaci povedou. Tyto kroky si zapište k příslušným dnům do diáře. Na závěr týdne zhodnoťte, jak se vám tyto cíle podařilo uskutečnit.*